

ยาที่ไม่ควรกินร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อาจารย์ ดร.ภก. สุรศักดิ์ วิชัยโย

ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เชื่อว่าหลาย ๆ คนคงเคยได้ยินข่าวการเสียชีวิตจากการใช้ยาบางชนิดร่วมกับการดื่มแอลกอฮอล์ตามสื่อต่าง ๆ มาบ้าง เช่น กรณีถูกมอมด้วยยานอนหลับผสมในเหล้าหรือเบียร์แล้วทำให้เสียชีวิต เป็นต้น โดยเหตุการณ์นี้ทำให้ผู้ป่วยหลายคนมีความกังวลว่ายาที่ตนเองกำลังใช้อยู่สามารถกินร่วมกับเหล้าหรือเบียร์ได้หรือไม่ ซึ่งจริง ๆ แล้วอันตรายจากการใช้ยาร่วมกับแอลกอฮอล์มีหลายลักษณะ บทความนี้ขอแนะนำเสนอตัวอย่างยา 5 กลุ่มที่ควรหลีกเลี่ยงการใช้ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ **ดังแสดงในตาราง** โดยรายละเอียดของอาการไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้น มีดังนี้

1. ยาที่มีฤทธิ์เหมือนยาเบื่อเหล้า

ในอดีตมีการใช้ยาเบื่อเหล้าชื่อว่า ได-ซัล-ฟิ-แรม (disulfiram) เพื่อช่วยเลิกสุรา โดยเมื่อรับประทานยานี้ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเกิดปฏิกิริยาทำให้มีอาการหน้าแดง ร้อนวูบวาบไปทั้งตัว คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ เหงื่อออกมาก และกระวนกระวาย จนไม่กล้าดื่มสุราอีก นอกจากนี้ บางรายอาจมีความดันเลือดต่ำ แม้ว่าปัจจุบันยานี้ถูกใช้น้อยลง แต่พบว่ามียาอื่นอีกหลายชนิด (**ตาราง**) ที่สามารถทำให้เกิดอาการคล้ายกับยาเบื่อเหล้าได้เช่นกัน

2. ยาที่มีฤทธิ์กดการทำงานของสมอง

ยาที่มีฤทธิ์กดการทำงานของสมอง สามารถสังเกตได้ง่าย ๆ คือ หลังจากรับประทานแล้วมักทำให้รู้สึกง่วงนอน เช่น ยานอนหลับ เป็นต้น (**ตาราง**) ซึ่งยาเหล่านี้ไม่ได้กดเฉพาะให้หลับ แต่อาจกดการทำงานของสมอง เช่น ทำให้สูญเสียความสามารถในการขับชี่ยานพาหนะหรือการใช้เครื่องจักร จนถึงกดการหายใจ โดยเฉพาะเมื่อใช้ยาในขนาดสูง ยิ่งไปกว่านั้น การใช้ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งมีผลกดการทำงานของสมองเช่นกัน ยิ่งเสริมฤทธิ์ยาเหล่านี้มากขึ้น เช่น ส่งผลการหายใจจนเสียชีวิตได้

3. ยาที่มีผลลดน้ำตาลในเลือด

ในผู้ป่วยโรคเบาหวานที่กำลังใช้ยาลดน้ำตาลในเลือดบางชนิด (**ตาราง**) พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มความเสี่ยงการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำจากยาเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งหากอาการไม่รุนแรงอาจพบ มือสั่น ใจสั่น เหงื่อออกมาก ส่วนกรณีน้ำตาลต่ำรุนแรง อาจทำให้หมดสติได้

4. ยาที่ทำให้เกิดแผลในทางเดินอาหาร

เนื่องจากแอลกอฮอล์เองสามารถทำให้เกิดแผลในทางเดินอาหารได้ ซึ่งจะเห็นได้จากผู้ที่ติดสุราเรื้อรัง หรือผู้ที่ดื่มหนักบางรายที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยอาการอาเจียนหรือถ่ายอุจจาระเป็นเลือด นอกจากนี้ การดื่มร่วมกับยาบางชนิด (**ตาราง**) ยิ่งเพิ่มความเสี่ยงให้เกิดแผลในทางเดินอาหาร

5. ยาที่มีผลเสียต่อดับ

เป็นที่ทราบกันดีว่าการดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นหนึ่งในสาเหตุของโรคตับแข็ง เนื่องจากแอลกอฮอล์ส่งผลทำลายตับโดยตรง และหากใช้ร่วมกับยาที่ทำให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ต่อดับ (ตาราง) เช่น การรับประทานยาแก้ปวด พาราเซตามอล ร่วมกับแอลกอฮอล์เป็นเวลานาน เป็นต้น ยิ่งเสี่ยงกับการเกิดพิษต่อดับมากขึ้น

ผู้อ่านคงเห็นแล้วว่ามียาหลายชนิดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายเมื่อรับประทานร่วมกับแอลกอฮอล์ ซึ่งรายการยาที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงตัวอย่างบางส่วน อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น ทุกครั้งที่แพทย์หรือเภสัชกรจ่ายยาเหล่านี้ให้แก่ผู้ป่วย มักจะแจ้งข้อมูลรวมทั้งเขียนคำเตือนในฉลากยาเกี่ยวกับผลของแอลกอฮอล์ต่อยานั้น นอกจากนี้ ตัวผู้ป่วยเองหากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับยาที่กำลังใช้อยู่ ควรสอบถามแพทย์และเภสัชกรให้แน่ชัด อีกทั้งไม่ควรซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ได้รับคำแนะนำที่เหมาะสมจากแพทย์หรือเภสัชกร

เอกสารอ้างอิง

1. Weathermon R, Crabb DW. Alcohol and medication interactions. Alcohol Res Health. 1999;23(1):40-54.
2. Strate LL, Singh P, Boylan MR, Piawah S, Cao Y, Chan AT. A Prospective Study of Alcohol Consumption and Smoking and the Risk of Major Gastrointestinal Bleeding in Men. PLoS One. 2016;11(11):e0165278.
3. Saitz R, Horton NJ, Samet JH. Alcohol and medication interactions in primary care patients: common and unrecognized. Am J Med. 2003;114(5):407-10.

ตารางแสดงตัวอย่างยาที่อาจก่อให้เกิดอันตรายเมื่อใช้ร่วมกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

	ตัวอย่างชนิดยา	ตัวอย่างชื่อยา
1. ยาที่มีฤทธิ์เหมือนยาเบื่อเหล้า	- ยาฆ่าเชื้อ	- Cefamandole - Cefoperazone - Cefotetan - Chloramphenicol - Griseofulvin - Isoniazid - Metronidazole - Nitrofurantoin - Sulfamethoxazole
	- ยารักษาโรคหัวใจ	- Isosorbide dinitrate - Nitroglycerin
	- ยารักษาโรคเบาหวาน	- Chlorpropamide - Glibenclamide
2. ยาที่มีฤทธิ์กดการทำงานของสมอง	- ยานอนหลับ (อาจใช้รักษาโรคอื่นด้วย เช่น แก้วตักกังวล)	- Diazepam - Alprazolam - Lorazepam - Midazolam - Triazolam - Clonazepam - Clorazepate
	- ยาแก้ปวดกลุ่มอนุพันธ์ฝิ่น	- Morphine - Fentanyl - Pethidine - Methadone
	- ยาด้านอาการซึมเศร้า	- Amitriptyline - Nortriptyline - Imipramine - Doxepin
	- ยาด้านฮิสตามีน (ที่ทราบกันดีว่ายากแก้แพ้) รุ่นเก่าที่ทำให้ง่วงซึม	- Chlorpheniramine - Dimenhydrinate - Hydroxyzine
3. ยาที่มีผลลดน้ำตาลในเลือด	ยารักษาโรคเบาหวาน	- Chlorpropamide - Glibenclamide - Glipizide
4. ยาที่ทำให้เกิดแผลในทางเดินอาหาร	ยาด้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์	- Aspirin - Ibuprofen - Naproxen - Diclofenac
5. ยาที่มีผลเสียต่อดับ	- ยาแก้ปวด ลดไข้	- Paracetamol
	- ยาด้านเชื้อวัณโรค	- Isoniazid